

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 73.834 van 25 mei 1998
in de zaak A. 47.799/IX-123.**

In zake : Leonardus Johannes STEENBEEK,
die woonplaats kiest bij
Advocaat L. SWARTENBROUX,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Brederodestraat 13

tegen :

de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de
Minister van Economische Zaken.

D E R A A D V A N S T A T E , I X e K A M E R ,

Gezien het verzoekschrift dat op 30 juli 1992 namens Leonardus Johannes STEENBEEK werd ingediend door zijn raadvrouw L. SWARTENBROUX, advocaat te Brussel, om de vernietiging te vorderen "van de beslissing van de verwerende partij, waarbij deze laatste weigerde verzoeker zonder het afleggen van een voorafgaandelijk examen in het register van octrooigemachtigden in te schrijven" en "in ondergeschikte orde en voor zover als nodig" "van de beslissing van verwerende partij die voortvloeit uit haar schrijven van 29 april 1992";

Gezien de regelmatig gewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag opgemaakt door Eerste Auditeur P. DE WOLF;

Gelet op de beschikking van 28 februari 1995 die de neerlegging ter griffie van het verslag en van het dossier gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen en gezien de regelmatig gewisselde laatste memories;

Gelet op de beschikking van 20 april 1998 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 18 mei 1998;

Gehoord het verslag van Staatsraad A. BEIRLAEN;

Gehoord de opmerkingen van Advocaat F. VAN NUFFEL, die loco Advocaat L. SWARTENBROUX verschijnt voor verzoeker, en van Advocaat Chr. COEN, die loco Advocaat E. VERVAEKE verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van Eerste Auditeur-afdelingshoofd P. DE WOLF;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

1. Over de gegevens van de zaak.

Overwegende dat de gegevens van de zaak als volgt kunnen worden samengevat :

1.1. Verzoeker heeft de Nederlandse nationaliteit en is in Nederland woonachtig. Hij behaalde na een vijfjarige opleiding het diploma van elektrotechnisch ingenieur aan de Technische Universiteit Delft. Hij is door de Nederlandse Octrooiraad en door het Europees Octrooibureau ingeschreven in de respectieve registers van erkende gemachtigden.

1.2. Bij aangetekende brief van 3 februari 1992 aan de Minister van Economische Zaken vraagt verzoeker om ingeschreven te worden in het register van erkende gemachtigden, althans om toegelaten te worden tot de vertegenwoordiging voor de Dienst voor de Industriële Eigendom.

Zijn aanvraag wordt als volgt gepreciseerd :

"Mijn in de aanhef vermeld verzoek nader precisierend en mij daarbij baserend op het recht van de Europese Gemeenschappen verzoek ik U primair om mij zonder enige vorm van examen of het stellen van andere eisen direct in te schrijven in het Register van erkende gemachtigden. Subsidiair verzoek ik U om mij, hoewel niet ingeschreven in dit Register, toch toe te laten tot de vertegenwoordiging voor de Dienst voor de Industriële Eigendom. Meer subsidiair verzoek ik U om mij in te schrijven in bedoeld Register na het afleggen van een beperkt examen".

1.3. In een zogenaamd vertrouwelijke brief van 7 april 1992 deelt de directeur van de Dienst voor de Industriële Eigendom het volgende mee aan verzoeker :

"Na het onderzoek van genoemd verzoek en in het licht van het advies dat overeenkomstig art. 61,3 van de wet door de bevoegde Commissie wordt verstrekt, zal de Minister van Economische Zaken U van zijn standpunt in kennis stellen.

Inmiddels deel ik U mee dat overeenkomstig de thans geldende wetgeving inschrijving in het register van erkende octrooigemachtigden slechts mogelijk is na in het examen voor octrooigemachtigde te zijn geslaagd.

Daarbij is voorzien dat de Commissie voor de erkenning van octrooigemachtigden overeenkomstig art. 16, § 1 van het Koninklijk Besluit van 24 oktober 1988 aan een kandidaat, die de hoedanigheid van Europees gemachtigde kan inroepen, een gedeeltelijke vrijstelling van het gebruikelijke examen kan verlenen.

Volledigheidshalve kan ik U tevens medelen dat het ontwerp van besluit tot omzetting van de Europese richtlijn nr. 89/48 van 21 december 1988, dat thans aan de Europese Commissie is voorgelegd, voorziet in een geschiktheidsproef voor de materies die wezenlijk verschillen van degene waarop uw getuigschriften betrekking hebben.

In overeenstemming met artikel 17, § 1 zal U opgeroepen worden voor de proef".

1.4. In een aangetekende brief van 29 april 1992 wordt aan verzoeker namens de voorzitter van de Nederlandstalige Sectie van de Commissie tot erkenning van de gemachtigden inzake uitvindingsoctrooien "ongeacht het antwoord van de Heer Minister van Economische Zaken op uw verzoek om totale vrijstelling van het examen voor octrooigemachtigde" meegedeeld dat het schriftelijk gedeelte van het examen plaatsheeft op 15 en 16 juni 1992, dat verzoeker enkel deel hoeft te nemen aan het gedeelte van de schriftelijke proef dat plaatsheeft op 16 juni aangezien hij een gedeeltelijke vrijstelling van het schriftelijk gedeelte kan genieten en dat om geldig ingeschreven te zijn voor het examen een verklaring van de werkgever dient te worden overgelegd waaruit blijkt dat hij onder zijn leiding ten minste vier jaar betrokken was bij de studie, voorbereiding, redactie en verkrijging van octrooien.

Bij brief van 6 mei 1992 stuurt verzoeker aan de Dienst voor de Industriële Eigendom een verklaring naar luid waarvan hij gedurende ten minste vier jaren onder leiding van ir. C.J.M. VAN GILS betrokken was bij de studie, de voorbereiding, de redactie en de verkrijging van uitvindingsoctrooien.

1.5. In een brief van 13 mei 1992 aan de Minister van Economische Zaken geeft de Nederlandstalige afdeling van de Commissie voor de erkenning van octrooigemachtigden het volgende advies betreffende de aanvraag tot erkenning van verzoeker van 3 februari 1992 :

"Het verzoek ten principale, automatische inschrijving in het register van de gemachtigden :

In tegenstelling tot wat verzoeker aanvoert in zijn brief van 6 februari verbiedt artikel 62 van het Verdrag van Rome de Lid-Staten niet nieuwe beroepsreglementeringen in te voeren of bestaande te verstrengen, voor zover zij geen discriminatie voor onderdanen van een andere Lid-Staat inhouden. Dit is in casu niet het geval, aangezien de houders van een

Belgisch diploma evenzeer het in de wet op de uitvindingsoctrooien voorgeschreven examen dienen af te leggen en voor het overige artikel 60 van de wet uitdrukkelijk stelt dat de voorgeschreven voorwaarden inzake woonplaats en nationaliteit niet nageleefd dienen te worden door personen die daarvan ingevolge een internationale overeenkomst vrijgesteld zijn; uit de voorbereidende werken blijkt dat hiermee met name het Verdrag van Rome wordt bedoeld.

Verder kan de afdeling verwijzen naar het arrest van 7 mei 1991 in de zaak C 340/89 waarin het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen zich steunend op artikel 52 van het Verdrag stelt dat indien iemand verzoekt een beroep te mogen uitoefenen dat aan voorwaarden van diploma en bijzondere kennis is onderworpen, de ontvangende Lid-Staat naar de bekwaamheden mag examineren.

Daar het beroep van advocaat op het beperkte gebied van het octrooirecht goed kan worden vergeleken met dit van octrooigemachtigde - advocaten worden immers in vele landen automatisch tot het vertegenwoordigen in octrooizaken toegelaten - blijken de door verzoeker aangehaalde middelen te falen.

Het verzoek ten principale wordt dus afgewezen.

Het eerste subsidiair verzoek, toelating zonder inschrijving in het register :

De mogelijkheid tot het geven van een bijzondere toelating tot uitoefening van het beroep van octrooigemachtigde zonder inschrijving in het Register is nergens in de wet voorzien, zij kan dus niet binnen de bevoegdheid van de Minister vallen.

Bovendien faalt het beroep op Richtlijn 89/48 EEG daar Art 4 voor gereguleerde beroepen, zoals dit van octrooigemachtigde er een is, uitdrukkelijk de mogelijkheid tot het instellen van een proeve van bekwaamheid door de ontvangende Lid-Staat voorziet.

Aan het eerste subsidiair verzoek kan dus niet worden voldaan.

Het tweede subsidiair verzoek, het afleggen van een proef met vrijstelling :

Hiervoor kan de afdeling verwijzen naar het bericht over de organisatie van de examens in 1992 dat de Dienst voor de industriële eigendom aan verzoeker heeft toegezonden en waarmee aan zijn verzoek tot gedeeltelijke vrijstelling is tegemoet gekomen.

Ik veroorloof mij er de Heer Minister op te wijzen dat de Europese Richtlijn 89/48 waarop verzoeker zich beroept, in artikel 8,2 bepaalt dat de verzoeker binnen de 4 maanden een beslissing moet worden meegedeeld in casu voor 6 juni a.s."

1.6. Steunend op het advies van de Commissie voor de erkenning van octrooigemachtigden, deelt de Minister van Economische Zaken bij brief van 3 juni 1992 het volgende mede aan verzoeker :

"Uw verzoek ten principale, automatische inschrijving in het register van de gemachtigden :

In tegenstelling tot wat U aanvoert in uw bovenvermelde brief verbiedt artikel 62 van het Verdrag van Rome de Lid-Staten niet nieuwe beroepsreglementeringen in te voeren of bestaande te verstrengen, voor zover zij geen discriminatie voor onderdanen van een andere Lid-Staat inhouden. Dit is in casu niet het geval, aangezien de houders van een Belgisch diploma evenzeer het in de wet op de uitvindings-octrooien voorgeschreven examen dienen af te leggen en voor het overige artikel 60 van de wet uitdrukkelijk stelt dat de voorgeschreven voorwaarden inzake woonplaats en nationaliteit niet nageleefd dienen te worden door personen die daarvan ingevolge een internationale overeenkomst vrijgesteld zijn; uit de voorbereidende werken blijkt dat hiermee met name het Verdrag van Rome wordt bedoeld.

Verder moge ik verwijzen naar het arrest van 7 mei 1991 in de zaak C 340/89 waarin het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen zich steunend op artikel 52 van het Verdrag stelt dat indien iemand verzoekt een beroep te mogen uitoefenen dat aan voorwaarden van diploma en bijzondere kennis is onderworpen, de ontvangende Lid-Staat naar de bekwaamheden mag examineren.

Daar het beroep van advocaat op het beperkte gebied van het octrooirecht goed kan worden vergeleken met dit van octrooigemachtigde - advocaten worden immers in vele landen automatisch tot het vertegenwoordigen in octrooizaken toegelaten - blijken de door U aangehaalde middelen te falen.

Uw verzoek ten principale wordt dus afgewezen.

Uw eerste subsidiair verzoek, toelating zonder inschrijving in het register :

De mogelijkheid tot het geven van een bijzondere toelating tot uitoefening van het beroep van octrooigemachtigde zonder inschrijving in het Register is nergens in de wet voorzien, zij kan dus niet binnen mijn bevoegdheid vallen.

Bovendien faalt uw beroep op Richtlijn 89/48 EEG daar Art 4 voor gereguleerde beroepen, zoals dit van octrooigemachtigde er een is, uitdrukkelijk de mogelijkheid tot het instellen van een proeve van bekwaamheid door de ontvangende Lid-Staat voorziet.

Aan uw eerste subsidiair verzoek kan dus niet worden voldaan.

Uw tweede subsidiair verzoek, het afleggen van een proef met vrijstelling :

Hiervoor moge ik verwijzen naar het bericht over de organisatie van de examens in 1992 dat de Dienst voor de industriële eigendom U heeft toegezonden en waarmee aan uw verzoek tot gedeeltelijke vrijstelling is tegemoet gekomen".

1.7. Bij aangetekende brief van 30 juli 1992 wordt namens L.J. STEENBEEK de nietigverklaring gevorderd van de beslissing van de Minister van Economische Zaken meegedeeld bij brief van 3 juni 1992 "waarbij deze laatste weigerde verzoeker zonder het afleggen van een voorafgaandelijk examen in het register van octrooigemachtigden in te schrijven". In ondergeschikte orde en voor zover als nodig wordt eveneens de nietigverklaring gevorderd van "de beslissing van verwerende partij die voortvloeit uit haar schrijven van 29 april 1992".

1.8. Bij aangetekende brief van 17 september 1992 wordt aan verzoeker meegedeeld dat hij geslaagd is voor het schriftelijk gedeelte van het examen en wordt hij uitgenodigd tot deelneming aan het mondelinge gedeelte.

Bij aangetekende brief van 16 februari 1993 wordt door de Dienst voor de Industriële Eigendom aan verzoeker meegedeeld dat de Minister van Economische Zaken op 8 februari 1993 beslist heeft hem in het register van erkende gemachtigden in te schrijven;

2. Over de ontvankelijkheid van het beroep.

2.1. Overwegende dat de verwerende partij opwerpt dat verzoeker slechts belang behoudt indien hij niet wordt ingeschreven in het register der erkende gemachtigden;

2.2. Overwegende dat verzoeker repliceert als volgt :

"In zover verwerende partij verzoeker na deelname en slagen in het examen van octrooigemachtigde tijdens het onderhavige geding in het register zou inschrijven, behoudt verzoeker in elk geval een materieel en moreel belang bij de nietigverklaring van de bestreden beslissing voor de periode waarin hij niet voor deze Dienst voor de Industriële Eigendom is kunnen optreden. Immers, indien Uw Raad zou beslissen dat de middelen van de verzoekende partij gegrond zijn, zou er (minstens) een reële kans bestaan hebben dat de verwerende partij in februari 1992 verzoekende partij zou hebben ingeschreven in het register van de erkende octrooigemachtigden, minstens hem zonder deze inschrijving toegelaten hebben om vanuit Nederland zijn diensten van vertegenwoordiging voor de Dienst voor de Industriële Eigendom aan te bieden.

Het verlies van een kans, van geldelijke aard, geeft aan de verzoeker het vereiste belang bij de vernietiging van de door hem bestreden beslissing.

Een arrest van nietigverklaring van een administratieve overheidshandeling vormt het bewijs in de zin van de artikelen 1382 e.v. van het Burgerlijk Wetboek van een fout van de overheid. Deze fout staat in oorzakelijk verband met de schade die verzoeker lijdt wegens de onmogelijkheid om voor cliënteel voor de Dienst voor de Industriële Eigendom te kunnen optreden.";

2.3.1. Overwegende dat verzoeker, zoals supra sub 1.8. werd gesteld, bij beslissing van de Minister van Economische Zaken van 8 februari 1993 ingeschreven werd in het register voor erkende gemachtigden; dat derhalve de vraag rijst of verzoeker nog over het rechtens vereiste actueel belang beschikt; dat verzoeker zich beroept op een moreel en materieel belang dat er zou in bestaan dat de nietigverklaring het bewijs zou leveren van de fout van de overheid die hem vervolgens zou toelaten op grond van artikel 1382 BW schadevergoeding te vragen aan de burgerlijke rechter;

2.3.2. Overwegende dat het belang dat erin bestaat een administratieve rechtshandeling onwettig te horen verklaren, om vervolgens op basis van deze, met gezag

van gewijsde beklede, uitspraak een vordering tot schadevergoeding voor de gewone rechter beter te ondersteunen, geen belang is, verbonden aan het doen verdwijnen van de akte uit de rechtsorde, maar uitsluitend een belang om een middel gegrond te horen verklaren; dat een dusdanig, alleen als "onrechtstreeks" te kwalificeren belang niet volstaat om een ontvankelijk annulatieberoep in te dienen; dat trouwens ook de gewone rechter de fout van de overheid kan vaststellen; dat een louter moreel belang dat enkel bestaat in de morele voldoening te horen vaststellen dat de overheid een onwettige beslissing heeft genomen, evenmin het rechtens vereiste belang is;

2.3.3. Overwegende dat het beroep wegens gebrek aan het rechtens vereiste actueel belang dient te worden verworpen,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Het beroep wordt verworpen.

Artikel 2.

De kosten van het beroep, bepaald op vierduizend frank, komen ten laste van de Belgische Staat.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare
terechtzing, op vijftwintig mei
1900 achtennegentig, door de IXe kamer, die was samen-
gesteld uit :

de HH.	G. BAETEMAN,	eerste voorzitter van de Raad van State,
	A. BEIRLAEN,	staatsraad,
	J. SMETS,	staatsraad,
Mevr.	S. VAN AELST,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

S. VAN AELST.

G. BAETEMAN.